

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2023-01-17

Diarienummer:
MHN-2022-00458

Handläggare:
Sara Johansson

Verksamhetsplan och budget 2023–2025

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** fastställa miljö- och hälsoskyddsnämndens verksamhetsplan och budget 2023–2025, samt
2. **att** översända verksamhetsplan och budget 2023–2025 till kommunstyrelsen.

Ärendet

Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Nämndens arbete utgår från att den som bedriver en verksamhet som påverkar staden och miljön även ska ta ansvar för effekterna av den påverkan. De som bedriver tillsynspliktig verksamhet ska få den tillsyn som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och ska även betala för den tillsynen. Men även ges förutsättningar och stöd för att göra rätt.

Mål och budget 2023 med plan för 2024–2025 har fyra fokusmål för planperioden:

1. Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden
2. Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb
3. Uppsala ska leda klimatomställningen
4. Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämnden är träffad av alla fyra fokusmål. Fokusmål 2 omfattar stadens fysiska utveckling som kommunala lantmäterimyndigheten arbetar med och där miljöbalksavdelningarna bidrar som remissinstanser till stadsbyggnadsförvaltningen. Fokusmål 3 omfattar tillsyn på miljöfarlig verksamhet, enskilda avlopp och områdesskydd. Fokusmål 4 omfattar tillsyn och kontroll av bland annat hälsoskydd, livsmedelslagstiftning, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter.

Beredning

Ärendet har beretts på förvaltningen. Verksamhetsplanen bedöms bidra positivt till barnperspektivet, jämställdhetsperspektivet och näringslivsperspektivet som alla berörs på olika sätt av nämndens verksamhet. Det sker exempelvis genom nämndens tillsyn, kontroll och information till företag och invånare.

Föredragning

Kommunfullmäktige har i Mål och Budget 2023 med plan för 2024–2025 beslutat om fyra fokusmål för kommunen. Till fokusmålen hör uppdrag till nämnderna. Därutöver definierar nämnden nämndmål för utveckling inom grunduppdraget. Nämndmålen i Verksamhetsplan och budget 2023–2025 är:

- Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.
- Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.
- Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.
- Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun.
- Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.
- Vi har giftfria och slutna kretslopp.
- Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Jämfört med 2022 har nämndmålen "Säkra kompetensförsörjningen genom att genomföra åtgärder för att behålla och rekrytera kompetenta medarbetare" och "Stärkt krisberedskap" utgått eftersom det nu finns kommungemensamma uppdrag som täcker in dessa mål.

Åtgärder enligt kommunala handlingsplaner och program har arbetats in i verksamhetsplanen.

Särskilda satsningar 2023

Avgifter för livsmedelskontroll – omställning till efterhandsdebitering och ny riskklassning 2023–2024: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 2 miljoner kronor år 2023 och 500 000 kronor år 2024 för omställning av livsmedelskontrollen. Beroende på ny lagstiftning står finansieringen av livsmedelskontrollen inför två stora förändringar: dels en övergång till obligatorisk efterhandsdebitering, dels en ny modell för riskklassning som avgör hur ofta livsmedelsverksamheter ska kontrolleras.

Från 1 januari 2023 kommer nämnden att för nya livsmedelsanläggningar övergå till debitering i efterhand, det vill säga att en faktura skickas efter att livsmedelskontrollen genomförts. Befintliga verksamheter kommer att under 2023 betala för livsmedelskontrollen genom förhandsdebitering. Från och med 1 januari 2024 kommer nämnden att helt övergå till debitering i efterhand.

Vid förhandsdebitering betalar livsmedelsföretag för livsmedelskontrollen genom en årlig avgift som fastställs av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Denna betalas i förskott genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Beloppet utgår från hur mycket kontrolltid som anläggningen tilldelats. Kontrollfrekvensen kan sedan variera mellan varje och vart tredje år.

Principen med efterhandsdebitering innehåller en rad potentiella fördelar för företagen och kan öka företagets förståelse och acceptans för avgiftssystemets konstruktion. Förändringen medför dock utmaningar för nämnden som tillsyns- och

kontrollmyndighet eftersom det blir svårare att prognostisera nämndens intäkter och därför svårare att planera och genomföra tillsyn och kontroll.

Vid övergången till det nya debiteringssystemet kommer det även att krävas informationsinsatser om förändringen.

Ny riskklassningsmodell kommer att tillämpas från 2024. Under 2023 kommer nämnden att klassa om alla livsmedelsverksamheter i Uppsala kommun, vilket innebär en omfattande administrativ uppgift. När man ser till hur mycket kontroll som den nya modellen genererar jämfört med tidigare modell kommer kontrolltiden för restauranger och liknande verksamheter att minska medan tiden för grossister kommer att öka. För Uppsala kommun bedöms modellen totalt sett ge en minskning av kontrolltid vilket kommer att minska förvaltningens intäkter.

Satsning mot övergödning (enskilda avlopp): Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 1,2 miljoner kronor per år 2022–2024 för en tidsbegränsad satsning mot övergödning (enskilda avlopp). Enskilda avlopp är ett fokusområde i den nationella strategin för miljöbalkstillsynen 2022–2025. Nämnden inledde en tioårig tillsynssatsning på äldre avlopp redan år 2020. Uppsala har en av Sveriges största befolkningar på landsbygden och är den kommun i landet som har näst flest antal enskilda avlopp med vattentoalett samtidigt som vi ligger efter i tillsynen. Många av avloppen är bristfälliga jämfört med dagens krav och behöver åtgärdas för att bidra till att minska övergödning och påverkan på bad- och dricksvatten. Planen innebär tillsyn av de ca 3 000 avloppsanläggningar i kommunen som har tillstånd före miljöbalken (1 januari 1999). Tillstånden från den tiden var snarast ett anläggningstillstånd där fokus inte låg på funktion och rening. Övervägande delen av avloppsanläggningarna äldre än ca 20 år behöver bytas ut eftersom reningen avtar med tiden och för att många anläggningar inte är konstruerade på ett sätt som är etablerat idag för bästa möjliga rening. Effekten av tillsynen är minskad övergödning och smittspridning samt förbättrad dricksvattenkvalitet.

Insatser mot förorenad mark: Kommunfullmäktige har tilldelat miljö- och hälsoskyddsnämnden 700 000 kronor per år 2022–2024 för en tidsbegränsad satsning för insatser mot förorenad mark. För att uppnå nationella miljömål, stödja samhällsplaneringen och en hållbar samhällsutveckling genom exploatering av tidigare industriområden och deponier behöver arbetet med förorenade områden stärkas. Tillsynsområdet är ett fokusområde i den nationella strategin för miljöbalkstillsynen 2022–2025. Tillsynsmyndigheterna ska enligt strategin bedriva aktiv tillsyn av prioriterade objekt (MIFO riskklass 1 och 2) utifrån en fastställd handlingsplan. Antalet områden som har ett utrett ansvar och där undersökningar eller efterbehandlingar genomförs ska öka under tidsperioden. Nämnden kommer prioritera arbetet med att ta fram handlingsplanen, identifiera ansvariga för de förorenade områdena, förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling. Samtidigt fortgår arbetet med tre gamla bruk med statlig finansiering där stadsbyggnadsförvaltningen är huvudman. Ett nytt krav är att ansvarsutredningen vid åtgärd ska innehålla en värdering av fastigheterna.

Tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 600 000 kronor per år 2022–2024 för en tidsbegränsad satsning för tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd. Syftet med tillsynen är att se till att lagstiftningen följs så att allmänhetens tillgänglighet till stranden värnas och växt- och djurlivet skyddas. Utan tillsyn urholkas förståelsen för vilka åtgärder som är möjliga och inte inom strandskydd och legaliteten för strandskyddet försvinner.

Insatser mot livsmedelsfusk: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 300 000 kronor för år 2022 och 200 000 kronor per år för 2023–2024 för insatser mot livsmedelsfusk (trygghet). Att systematiskt motverka och förebygga livsmedelsfusk är ett nytt viktigt område som nämnden inte tidigare arbetat med i stor skala. Arbetet är tidskrävande och kräver särskilda arbetsätt och specialkompetens. Livsmedelsfusk kan i många fall förekomma i organiserad brottslighet och då krävs ofta ett samarbete med andra myndigheter så som till exempel polisen, Skatteverket och Tullverket.

Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet: Kommunfullmäktige har tidigare tilldelat nämnden tidsbegränsade riktade medel för stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan. Från och med år 2022 är tillskottet nivåpåverkande (1 miljon kronor) och denna myndighetssamverkan är nu en del av nämndens ordinarie verksamhet. Inom nämndens tillsynsområden genomförs riktad tillsyn inom olika branscher där det finns misstanke om att det kan förekomma illegal verksamhet. Nämnden kontrollerar vid tillsynen ordinarie lagstiftning och rapporterar övrigt som noterats till rätt myndighet. Nämnden genomför även gemensamma tillsynsinsatser i samverkan med andra myndigheter såsom polisen och Arbetsmiljöverket. Tillsyn sker inom områdena miljöskydd, hälsoskydd, livsmedelskontroll och tobakstillsyn.

Ekonomiska konsekvenser

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har fått en ökning av budgetramen med 1,9 miljoner kronor jämfört med 2022. Ökningen beror främst av en tidsbegränsad satsning för omställningar inom livsmedelskontrollen.

Nämnden får fortsatta medel inom tidsbegränsade satsningar som påbörjades i Mål och budget 2022 och som stärker tillsynen i viktiga sakfrågor som ingår miljö- och hälsoskyddsnämndens grunduppdrag.

Nämnden får även tidsbegränsat tillskott under 2023 (1 miljon kronor) för ökade arbetsplatskostnader i och med flytten till Stadshuset. Nämnden fick även 2022 tillskott för detta (1,5 miljoner kronor). Tillskotten syftar till att nämnden ska få tid att anpassa intäkter och kostnader i verksamheten till de nya arbetsplatskostnaderna. Från 2024 får nämnden en nivåhöjning av kommunbidraget (500 000 kronor) som viss kompensation för arbetsplatskostnaderna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 17 januari 2023
- Verksamhetsplan och budget 2023–2025

Miljöförvaltningen

Anna Nilsson
Förvaltningsdirektör

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Dokumentansvarig:
Förvaltningsdirektör

Datum:
2023-02-01

Diarienummer:
MHN-2022-00458

Verksamhetsplan och budget 2023 – 2025

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Inledning	3
Nämndens uppdrag.....	3
Omvärld och förutsättningar.....	4
Politisk plattform	6
Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget	10
Begrepp som används i verksamhetsplanen	11
Kommunfullmäktiges fokusmål.....	12
Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.....	12
Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.....	17
Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.....	20
Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor	24
Budget 2023	28
Nämndens driftbudget.....	28
Nämndens investeringar.....	28
Bilaga 1 Styrdokument	29
Bilaga 2 Uppföljningsplan	30
Inledning.....	30
Nämndens uppföljning	30
Uppföljning från centrala myndigheter	31
Bilaga 3 Tillsynsplan enligt miljöbalken	32
Miljöskydd.....	33
Hälsoskydd	34
Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd	35
Bilaga 4 Årsplan för livsmedelskontrollen 2023.....	37
Livsmedelskontroll	37
Kontroll 2023	38
Bilaga 5 Tillsynsplan enligt alkohollagen	39
Bilaga 6 Hållbarhetsperspektiven och de nationella miljö kvalitetsmålen.....	41

Inledning

Nämndens uppdrag

Nämnden svarar för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen, spellagen, lagen om tobak och liknande produkter, lagen om tobaksfria nikotinprodukter, lagen om handel med vissa receptfria läkemedel, lagen om sprängämnesprekursorer samt för den kommunala lantmäterimyndigheten. Arbetet bedrivs genom tillsyn, tillståndsprövning, kontroll och förrättningar. Nämnden arbetar också förebyggande genom att sprida information, ge råd och anvisningar.

Verksamhetsområden

Miljöförvaltningens verksamhet delas upp i åtta verksamhetsområden:

- Miljöskyddstillsyn
- Hälsoskyddstillsyn
- Enskilt vatten och avloppstillsyn
- Områdesskydd
- Samhällsbyggnad och miljöövervakning
- Kommunala lantmäterimyndigheten
- Livsmedelskontroll
- Tillståndsenheten

Förutom de åtta verksamhetsområdena (som organiseras i fem avdelningar) finns en administrativ enhet samt två verksamhetsutvecklare som stödjer förvaltningens övergripande arbete. Dessutom finns stabsfunktioner från kommunledningskontoret knutna till miljöförvaltningen som stödjer med registratur, nämndsekretariat, kommunikation, ekonomi, HR och IT.

Tillsynsplan

Nämnden fattar varje år i samband med verksamhetsplanen beslut om årliga tillsynsplaner för miljöskydd, hälsoskydd, enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd, livsmedelskontrollen och tillsyn enligt alkohollagen.

Tillsyn enligt miljöbalken

Enligt Miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ska det hos en operativ tillsynsmyndighet finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Syftet med behovsutredningen är att åskådliggöra det sammanvägda behovet av tillsyn för att klara uppdraget enligt reglementet och främja en hållbar utveckling.

Behovsutredningen avser en period på tre år. Utredningen ska ses över vid behov samt minst en gång varje år. Myndigheten ska dessutom för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på tillsynsbehovsutredningen. Tillsynsplanen för 2022 finns i bilaga 3.

Kontroll enligt livsmedelslagstiftning

Kraven på livsmedelskontroll finns bland annat i EU-förordning 2017/625^[1] om offentlig kontroll och i Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel. I kontrollförordningen anges att kontrollmyndigheten ska ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll så att lagstiftningen följs inom alla led i livsmedelsproduktionen. Kontrollen ska vara utformad för att säkerställa likriktning och kvalitet. För att klara kraven i lagstiftningen är det viktigt att den operativa kontrollmyndigheten beskriver behovet av offentlig kontroll inom livsmedelskedjan. Av Livsmedelsverkets kontrollföreskrifter^[2] framgår att varje kontrollmyndighet årligen ska fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska avse en period på minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för. Årsplanen för 2023 finns i bilaga 4 och den treåriga kontrollplanen beslutas av nämnden.

Tillsyn enligt alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Enligt alkohollagen ska varje kommun fastställa en tillsynsplan vilken ska redogöra för kommunens planerade tillsynsarbete. En tillsynsplan enligt alkohollagen behandlar främst den yttre tillsynen. Dock utgör den yttre tillsynen endast 10 procent av tillståndsenhetens arbetstid. Av det samlade tillsynsarbetet är den yttre tillsynen ett komplement till förebyggande tillsynsarbete och inre tillsyn. Tillsynen syftar till att kontrollera att alkohollagens regelverk följs. Tillsynsplanen för 2023 finns i bilaga 5.

Omvärld och förutsättningar

2015 antog FN:s generalförsamling en resolution med 17 globala mål för en bättre värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling. Det är en handlingsplan för människornas och planetens välbefinnande där de tre dimensionerna av hållbar utveckling – den miljömässiga, den sociala och ekonomiska, är lika viktiga. De 17 globala hållbarhetsmålen är integrerade i kommunfullmäktiges fokusmål. Sveriges miljömål omhändertar nationellt den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen.

Nämnden bidrar till de globala hållbarhetsmålen och de nationella miljö kvalitetsmålen genom sitt grunduppdrag med tillsyn, kontroller, tillståndsprövningar och förrättningar. Genom att kontrollera att bland annat miljöbalken, strålskyddslagen, livsmedelslagen, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter följs minskar utsläppen av miljöskadliga ämnen, maten blir tryggare att äta och folkhälsan blir bättre. Genom ett effektivt, rättssäkert och serviceinriktat arbete kan nämnden ge alla tydliga förutsättningar och bidra till likvärdiga konkurrensvillkor. Genom tydlig och lättillgänglig information ger nämnden alla invånare förutsättningar att göra rätt. Detta beskrivs närmare i bilaga 6.

Uppsala är del av en omvärld som förändras snabbt. Vårt samhälle påverkas av ett antal globala trender som har sin grund i förändringar i befolkningens

^[1] Europaparlamentets och Rådets förordning (EG) nr 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel.

^[2] Livsmedelsverkets föreskrifter (LIVSFS 2005:21) om offentlig kontroll av livsmedel

sammansättning, förändrade värderingar, teknikutveckling, globalisering och klimatförändringar. Kommunen lyfter i sin globala omvärldsanalys fram sju regionala trender som kan ha stor påverkan på Uppsalas förutsättningar att utvecklas till en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar kommun. Utifrån de regionala trenderna och nämndens egen omvärlds- och riskanalys har miljöförvaltningen prioriterat några strategiskt viktiga frågor 2023–2025 för att stå rustad inför kommande utmaningar:

- Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är en viktig fråga för nämnden. Nämndens arbetsområde blir mer och mer komplext i form av ny lagstiftning som kräver specialistkompetens. Inom flera av nämndens ansvarsområden utbildas idag för få personer. Att fortsätta vara en attraktiv arbetsgivare som lyckas rekrytera och behålla medarbetare är därför mycket viktigt. Förvaltningen kommer att arbeta utifrån de prioriterade områdena i kompetensförsörjningsplanen som tagits fram under 2022.

- Samarbete och samverkan

Samarbete och samverkan är nödvändigt för att nämnden ska få genomslag i sina frågor. För att nå mer effekt i tillsynen och arbeta mer proaktivt vill förvaltningen öka sitt samarbete med andra förvaltningar i kommunen men också samverka med andra myndigheter och miljösamverkan.

- Service och bemötande

Förvaltningen ska ha en hög tillgänglighet och väl fungerande digitala tjänster som möter invånare och företagares behov. Nämnden arbetar opartiskt, enhetligt och rättssäkert men är samtidigt flexibel och anpassar sin service utifrån den vi möter. Förvaltningen kommer fortsätta att arbeta för att förbättra informationen på webben men också med att synliggöra nyttan av nämndens arbete.

- Hållbara och effektiva arbetsätt

Förvaltningen fortsätter arbetet med att se över och utveckla planeringsmodellen för den avgiftsfinansierade tillsynen och kontrollen. Förvaltningens medarbetare ska ha en hållbar arbetssituation med en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Förvaltningen behöver fortsätta utvecklingen av sin styrning och uppföljning för att kunna möta de ökade kraven på effektivisering. Förvaltningen arbetar systematiskt för att säkerställa att verksamheten bedrivs enligt fastställda riktlinjer och för att skapa ordning och reda bland styrdokument och rutiner.

- Effektiv och verkningsfull tillsyn, kontroll och förrättningar

Förvaltningen fortsätter arbetet med att prioritera tillsyn och kontroll utifrån var den gör mest nytta och skillnad. Tillsynen och kontrollen utvecklas ständigt för att öka effekten av nämndens arbete.

- Beredskap i en föränderlig omvärld

Nämnden behöver vara redo att möta förändrade behov och ha såväl kapacitet och arbetsätt som möjliggör för nämnden att ta sig an nya ansvarsområden i en föränderlig omvärld. För att ytterligare förstärka förvaltningens beredskap inför eventuella kommande kriser med till exempel värme, torka, utsläpp och översvämningar kommer förvaltningen upprätthålla den operativa beredskapsorganisationen och fortsätta arbeta med krisövningar. Nämnden kommer också att ta fram en organisation för höjd beredskap.

Verksamhets- och digital utveckling är en bas som ska möjliggöra nödvändig utveckling inom de andra områdena. Nämnden behöver till exempel vissa e-tjänster för att kunna erbjuda den service som invånare och företagare förväntar sig och det behövs verktyg för att följa upp förvaltningens arbete vilket är en del av området hållbara och effektiva arbetssätt.

Centrala myndigheter för flera av nämndens verksamhetsområden tar fram nationella planer för kontroll och tillsyn. Sveriges nationella kontrollplan för livsmedelskedjan (NKP) är gemensam för alla kontrollmyndigheter. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. Sedan 2022 finns också en nationell strategi för miljöbalkstillsyn. Strategin syftar till att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period.

Beroende på ny lagstiftning står livsmedelskontrollen inför stora förändringar under 2023. Dels påbörjas övergång till efterhandsdebitering, dels införs en ny modell för riskklassning av livsmedelsverksamheter vilken styr hur ofta olika typer av verksamheter ska kontrolleras.

Politisk plattform

Nämndens uppdrag är att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Målet är ett hälsosamt och tryggt Uppsala som utvecklas strukturerat och hållbart. Nämndens arbete utgår från att den som bedriver en verksamhet som påverkar staden och miljön även ska ta ansvar för effekterna av den påverkan. De som bedriver tillsynspliktig verksamhet ska få den tillsyn som behövs för att skydda människors hälsa och miljön och ska även betala för den tillsynen. Men även ges förutsättningar och stöd för att göra rätt.

Uppsala är en av Sveriges mest attraktiva städer med stark tillväxt i form av kraftig befolkningsökning och en expansiv arbetsmarknad. Prognosen om upp emot 320 000 invånare år 2050 ställer stora krav på en ansvarsfull och tydligt prioriterad utveckling som leder till hållbara lösningar.

Prioriterade områden och satsningar

Mål och budget 2023 med plan för 2024–2025 har fyra fokusmål för planperioden:

1. Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden
2. Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb
3. Uppsala ska leda klimatomställningen
4. Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Nämnden är träffad av alla fyra fokusmål. Fokusmål 2 omfattar stadens fysiska utveckling som kommunala lantmäterimyndigheten arbetar med och där miljöbalksavdelningarna bidrar som remissinstanser till stadsbyggnadsförvaltningen. Fokusmål 3 omfattar tillsyn på miljöfarlig verksamhet, enskilda avlopp och områdesskydd. Fokusmål 4 omfattar tillsyn och kontroll av bland annat hälsoskydd, livsmedelslagstiftning, alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter.

Nämnden har definierat nämndmål för att uppnå nämndens grunduppdrag och kommunens fyra fokusmål.

Riktade medel till nämnden

Avgifter för livsmedelskontroll – omställning till efterhandsdebitering och ny riskklassning 2023–2024: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 2 000 tkr år 2023 och 500 tkr år 2024 för omställning av livsmedelskontrollen. Beroende på ny lagstiftning står finansieringen av livsmedelskontrollen inför två stora förändringar: dels en övergång till obligatorisk efterhandsdebitering, dels en ny modell för riskklassning som avgör hur ofta livsmedelsverksamheter ska kontrolleras.

Från 1 januari 2023 kommer nämnden att för nya livsmedelsanläggningar övergå till debitering i efterhand, det vill säga att en faktura skickas efter att livsmedelskontrollen genomförts. Befintliga verksamheter kommer att under 2023 betala för livsmedelskontrollen genom förhandsdebitering. Från och med 1 januari 2024 kommer nämnden att helt övergå till debitering i efterhand.

Vid förhandsdebitering betalar livsmedelsföretag för livsmedelskontrollen genom en årlig avgift som fastställs av miljö- och hälsoskyddsnämnden. Denna betalas i förskott genom ett helt avgiftsbelopp för varje påbörjat kalenderår. Beloppet utgår från hur mycket kontrolltid som anläggningen tilldelats. Kontrollfrekvensen kan sedan variera mellan varje och vart tredje år.

Principen med efterhandsdebitering innehåller en rad potentiella fördelar för företagen och kan öka företagets förståelse och acceptans för avgiftssystemets konstruktion. Förändringen medför dock utmaningar för nämnden som tillsyns- och kontrollmyndighet eftersom det blir svårare att prognostisera nämndens intäkter och därför svårare att planera och genomföra tillsyn och kontroll.

Vid övergången till det nya debiteringssystemet kommer det även att krävas informationsinsatser om förändringen.

Ny riskklassningsmodell kommer att tillämpas från 2024. Under 2023 kommer nämnden att klassa om alla livsmedelsverksamheter i Uppsala kommun, vilket innebär en omfattande administrativ uppgift. När man ser till hur mycket kontroll som den nya modellen genererar jämfört med tidigare modell kommer kontrolltiden för restauranger och liknande verksamheter att minska medan tiden för grossister kommer att öka. För Uppsala kommun bedöms modellen totalt sett ge en minskning av kontrolltid vilket kommer att minska förvaltningens intäkter.

Satsning mot övergödning (enskilda avlopp): Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 1 200 tkr per år 2022–2024 för en tidsbegränsad satsning mot övergödning (enskilda avlopp). Enskilda avlopp är ett fokusområde i den nationella strategin för miljöbalktillsynen 2022–2025. Nämnden inledde en tioåring tillsynssatsning på äldre avlopp redan år 2020. Uppsala har en av Sveriges största befolkningar på landsbygden och är den kommun i landet som har näst flest antal enskilda avlopp med vattentoalett samtidigt som vi ligger efter i tillsynen. Många av avloppen är bristfälliga jämfört med dagens krav och behöver åtgärdas för att bidra till att minska övergödning och påverkan på bad- och dricksvatten. Planen innebär tillsyn av de ca 3 000 avloppsanläggningar i kommunen som har tillstånd före miljöbalken (1 januari 1999). Tillstånden från den tiden var snarast ett anläggningstillstånd där fokus inte låg på funktion och rening. Övervägande delen av avloppsanläggningarna äldre än ca 20 år behöver bytas ut eftersom reningen avtar med tiden och för att många anläggningar inte är konstruerade på ett sätt som är etablerat idag för bästa möjliga rening. Effekten av tillsynen är minskad övergödning och smittspridning samt förbättrad dricksvattenkvalitet.

Insatser mot förorenad mark: Kommunfullmäktige har tilldelat miljö- och hälsoskyddsnämnden 700 tkr per år 2022–2024 för en tidsbegränsad satsning för insatser mot förorenad mark. För att uppnå nationella miljömål, stödja samhällsplaneringen och en hållbar samhällsutveckling genom exploatering av tidigare industriområden och deponier behöver arbetet med förorenade områden stärkas. Tillsynsområdet är ett fokusområde i den nationella strategin för miljöbalkstillsynen 2022–2025. Tillsynsmyndigheterna ska enligt strategin bedriva aktiv tillsyn av prioriterade objekt (MIFO riskklass 1 och 2) utifrån en fastställd handlingsplan. Antalet områden som har ett utrett ansvar och där undersökningar eller efterbehandlingar genomförs ska öka under tidsperioden. Nämnden kommer prioritera arbetet med att ta fram handlingsplanen, identifiera ansvariga för de förorenade områdena, förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling. Samtidigt fortgår arbetet med tre gamla bruk med statlig finansiering där stadsbyggnadsförvaltningen är huvudman. Ett nytt krav är att ansvarsutredningen vid åtgärd ska innehålla en värdering av fastigheterna.

Tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 600 tkr per år 2022–2024 för en tidsbegränsad satsning för tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd. Syftet med tillsynen är att se till att lagstiftningen följs så att allmänhetens tillgänglighet till stranden värnas och växt- och djurlivet skyddas. Utan tillsyn urholkas förståelsen för vilka åtgärder som är möjliga och inte inom strandskydd och legaliteten för strandskyddet försvinner.

Insatser mot livsmedelsfusk: Kommunfullmäktige har tilldelat nämnden 300 tkr för år 2022 och 200 tkr per år för 2023–2024 för insatser mot livsmedelsfusk (trygghet). Att systematiskt motverka och förebygga livsmedelsfusk är ett nytt viktigt område som nämnden inte tidigare arbetat med i stor skala. Arbetet är tidskrävande och kräver särskilda arbetssätt och specialkompetens. Livsmedelsfusk kan i många fall förekomma i organiserad brottslighet och då krävs ofta ett samarbete med andra myndigheter så som till exempel Polisen, Skatteverket och Tullverket.

Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet: Kommunfullmäktige har tidigare tilldelat nämnden tidsbegränsade riktade medel för stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan. Från och med år 2022 är tillskottet nivåpåverkande (1 000 tkr) och denna myndighetssamverkan är nu en del av nämndens ordinarie verksamhet. Inom nämndens tillsynsområden genomförs riktad tillsyn inom olika branscher där det finns misstanke om att det kan förekomma illegal verksamhet. Nämnden kontrollerar vid tillsynen ordinarie lagstiftning och rapporterar övrigt som noterats till rätt myndighet. Nämnden genomför även gemensamma tillsynsinsatser i samverkan med andra myndigheter såsom polisen och Arbetsmiljöverket. Tillsyn sker inom områdena miljöskydd, hälsoskydd, livsmedelskontroll och tobakstillsyn.

Nämnden prioriterar fyra viktiga områden som den ser kan göra stor skillnad för kommunens invånare och stadens utveckling:

Hållbar samhällsbyggnad

När Uppsalas stad och landsbygd utvecklas ska vi växa hållbart. Förtätning av staden har flera hållbarhetsfördelar. Samtidigt behöver förtätning ske så att goda ljusförhållanden och möjlighet till rörelse och utevistelse erbjuds medborgarna. Nämnden bevakar följande områden i samhällsbyggnadsprocessen:

Buller, luftföroreningar, mark- och byggnadsföroreningar, dagvatten, grundvatten, klimatanpassning, avfallshantering, ekosystemtjänster, placering och storlek på skolgårdar och ljusföroreningar.

Nämnden bidrar med miljö- och hälsoskyddskompetens i samhällsbyggnadsprocessen i kommunen. Nämnden har deltagit i framtagandet av Uppsalas handlingsplan för luftkvalitet och ställer krav på att tillräckliga åtgärder vidtas för att nå EU:s luftkvalitetsmål i Uppsala. Nämnden arbetar utifrån kommunens nya VA-plan och kommer att bidra i framtagande av ny vattentjänstplan. Nämnden bidrar även till hållbar samhällsbyggnad genom att bistå med sin kompetens i bygglov- och planärenden samt vattenskyddsdispenser.

Genom arbete på kommunala lantmäterimyndigheten bidrar nämnden även med fastighetsrättsliga kunskaper vid framtagandet av detaljplaner, samt all fastighetsbildning inom kommunen.

På ovanstående sätt bidrar nämnden till en hållbar samhällsbyggnad i Uppsala kommun.

Bättre vattenmiljöer

I och med att Uppsala växer följer ett ökat tryck på våra gemensamma vattenresurser. Uppsala- och Vattholmaåsarna utgör en av Sveriges viktigaste grundvattenförekomster. Den förser stora delar av befolkningen i kommunen med dricksvatten. Tillgången till grundvatten av god kvalitet är en förutsättning för ett fungerande ekosystem och för en fungerande dricksvattenförsörjning. Utmaningen i Uppsala är att den grundvattenförande åsen passerar rakt igenom staden med miljöstörande verksamheter som påverkar grundvattenkvaliteten. Att säkerställa nuvarande och framtida dricksvattentäkter är överordnat i stort sett all annan planering och riskbedömningar utifrån riktlinjer som rör dricksvatten kommer styra mycket av nämndens tillsyn framöver.

Stora delar av Uppsala stad är vattenskyddsområde och därför krävs dispens från vattenskyddsföreskrifterna vid byggnationer. Här gör nämnden ett viktigt arbete som remissinstans för länsstyrelsen som fattar besluten.

Nämnden bidrar till bättre vattenmiljöer genom sin tillsyn på utsläpp till mark och vatten från miljöfarliga verksamheter och enskilda små avlopp. Nämnden bidrar även till skydd av grundvattnet genom att bistå med sin kompetens i bygglov- och planärenden samt vattenskyddsdispenser.

Giftfria och slutna kretslopp

Att minska risker och exponering från kemikalier är en av vår tids största globala och lokala miljöutmaningar. Ämnen med farliga egenskaper finns på platser där de inte hör

hemma. Barn är särskilt utsatta och känsliga. Barnens vardag ska därför så långt som möjligt vara fri från farliga ämnen.

En ökad resurshushållning är en förutsättning för att klara omställningen till ett hållbart samhälle. Kommunens företag och verksamheter behöver stöd men också tydliga krav för att klara omställningen.

Ett av målen i kommunens miljö- och klimatprogram är att förekomsten av ämnen i inomhus- och utomhusmiljön som har skapats i eller utvunnits av samhället inte ska hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden. Nedskräpning av våra utomhusmiljöer är ett växande problem, och spridningen av plastpartiklar behöver minska.

Nämnden bidrar till giftfria och slutna kretslopp genom sin tillsyn på miljöfarliga verksamheter, avfallshantering och förorenade områden.

God och jämlik hälsa

Nämnden vill bidra till en positiv samhällsutveckling i Uppsala kommun med minskad segregation och minskade hälsoskillnader oberoende av bostadsområde eller social bakgrund. Att skydda människors hälsa och förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhus- och utomhusmiljön eller av bristfällig hygien är viktigt i en växande stad. Hälsoskyddstillsynen har fokus på känsliga grupper så som barn och äldre och prioriterar även tillsyn i särskilt utsatta områden. Livsmedelskontrollen arbetar för säkra livsmedel och minskat livsmedelsfusk. På så sätt bidrar nämnden till en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Syftet med nämndens verksamhetsplan och budget

Nämndens verksamhetsplan och budget beskriver hur nämnden ska förverkliga kommunfullmäktiges övergripande styrdokument Mål och budget 2023–2025 samt nämndens grunduppdrag enligt reglementet.

Nämnden följer upp sin verksamhetsplan och budget i samband med kommunens gemensamma uppföljning per april, delårsbokslutet per augusti och årsbokslutet. Nämnden ansvarar för att löpande följa upp och analysera utvecklingen inom sina respektive verksamhetsområden.

Nämnden har även beslutat plan för intern kontroll. Miljöförvaltningen ansvarar för att omsätta planerna i praktisk handling.

Begrepp som används i verksamhetsplanen

Begrepp	Beskrivning
Fokusmål	Kommunfullmäktiges mål i <i>Mål och budget</i> . Nämnden konkretiserar fokusmålen genom att beskriva åtgärder till uppdragen och vid behov komplettera med grunduppdrag, nämndmål, strategier, åtgärder och indikatorer.
Uppdrag	Uppdrag som ges till nämnden genom kommunfullmäktiges Mål och budget eller genom beslut som fattas under året av kommunfullmäktige och/eller kommunstyrelsen. Till uppdrag från Mål och budget tar nämnden fram åtgärder och vid behov strategier för att beskriva hur nämnden genomför uppdragen.
Grunduppdrag	Nämndens grunduppdrag enligt reglementet. Utvecklingen av grunduppdraget beskrivs med nämndmål med åtgärder och/eller indikatorer.
Nämndmål	Nämnden kan för att bidra till måluppfyllelse konkretisera fokusmålen genom att formulera egna nämndmål med tillhörande strategier och åtgärder. Under fokusmål 1 finns kommungemensamma obligatoriska nämndmål inom arbetsmiljö och ledar-/medarbetarskap.
Budget	Nämndens budget utgår från <i>Mål och budget</i> och preciseras i nämndens detaljbudget. Nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi redovisar budgeten separat för de båda verksamhetsformerna.
Strategi	Visar nämndens långsiktiga vägval för hur den ska nå sina mål. Nämnden tar i sina strategier även hänsyn till kommunens program och policyer. Nämnden kan i beskrivningen av sina strategier visa vad som behöver göras även bortom 2023 – 2025 för att sätta in åtgärderna i ett sammanhang.
Åtgärd	Visar vilka initiativ nämnden tar för att förverkliga sina nämndmål och uppdrag. Det kan exempelvis handla om att nämnden gör satsningar, fattar nödvändiga beslut, tillsätter en utredning eller startar en försöksverksamhet. Åtgärder för att öka jämställdheten ska alltid övervägas. För nämnder som har både en systemledarroll och en egenregi behöver det framgå om åtgärden gäller båda verksamhetsformerna eller enbart den ena eller andra.
Förväntad effekt	Konkretiserar en åtgärd och beskriver vad den ska leda till. Underlättar på så sätt uppföljningen av åtgärder.
Styrdokument	Visar om åtgärden finns i, eller kan kopplas till genomförandet av, ett befintligt styrdokument (till exempel program eller handlingsplan).
Indikator	Indikatorer mäter trender, resultat och önskade effekter i när- och omvärld som kommunen behöver förhålla sig till. De ska kunna jämföras över tid och där det är möjligt med andra organisationer och kommuner. De kan användas i styrningen genom att sätta ett målvärde för respektive indikator för planperioden.

Kommunfullmäktiges fokusmål

Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Se över möjligheten att överföra arbetsuppgifter till förvaltningens administrativa personal för att frigöra resurser till nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar.		Resurseffektiv verksamhet.

Tabell 1. Nämndens åtgärder till Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla digitala tjänster som förenklar för näringsliv och kommuninvånare samt effektiviserar nämndens arbete.	Näringslivsprogram Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023 Handlingsplan för digital transformation	Förvaltningen möter omvärldens digitala förväntningar genom ökad digital tillgänglighet. Genom förenklad kommunikation och informationsutbyte ger förvaltningen ökad service till invånare och näringsliv. Förenklat informationsutbyte bidrar även till ett produktivt samarbete inom kommunen.

Tabell 2. Nämndens åtgärder till Uppdrag 3. Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande.

Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen.

Chefer och medarbetare ska uppmuntras till en hälsosam livsstil. Kommunens arbetsmiljöarbete ska i första hand vara hälsofrämjande och förebyggande. Systematik, väl fungerande rutiner och löpande dialog mellan chefer och medarbetare är en garant för att kommunen ska kunna säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare är medledare när det kommer till sin egen arbetsmiljö och arbetssituation. Medledarskap står för det ansvar för arbetsmiljö och arbetssituation som varje medarbetare, oavsett roll, har. Kommunen ska arbeta för att behålla en hälsofrämjande och hållbar arbetsmiljö på lång sikt utifrån nya möjligheter till ett flexibelt arbetsliv i en utvecklad digital miljö, så väl för distansarbete som för digitala samarbetsformer.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkra strategisk och långsiktig hållbar kompetensförsörjning.		Säkrad kompetensförsörjning.
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetsätt.		Hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.
Säkerställa att medarbetare och chefer har kompetens för att driva antidiskrimineringsarbetet framåt.	Handlingsplan för mänskliga rättigheter	

Tabell 3. Nämndens åtgärder till Uppdrag 4. Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetsätt inom kommunkoncernen.

Nämndens grunduppdrag

Nämndens tillsyn, kontroll och förrättningar är huvudsakligen avgiftsfinansierade och utgör huvuddelen av nämndens verksamhet. Dessa följs upp kontinuerligt. Det är viktigt att särskilja avgifts- och kommunbidragsfinansierad verksamhet. För att ytterligare säkerställa en hållbar ekonomi pågår ett löpande arbete med att utveckla uppföljningen och vidareutveckla planeringsmodellen för tillsyn och kontroll. Nämnden arbetar aktivt med att säkra ett jämställt och likvärdigt arbete och bemötande såväl inom organisationen som i sin myndighetsutövning. Nämnden utvecklar processer och arbetsätt och tar tillvara på digitaliseringens möjligheter där det går för att skapa en effektivare miljöförvaltning från kundens perspektiv.

Nämnden arbetar kontinuerligt med att säkerställa att informationen till våra kunder är lättillgänglig och lättförståelig och att kunderna enkelt ska kunna lämna synpunkter. På så vis bidrar nämnden till att invånare och organisationer inom Uppsala kommun får möjlighet att vara delaktiga i att utforma samhället. Nämnden strävar efter att kunden ska uppleva verklig nytta av vårt möte och att mötet bidrar till utvecklingen av kundens verksamhet. Vi ska arbeta aktivt med vårt bemötande, vår service och vår tydlighet inom myndighetsuppdraget så att vi uppnår en hög kundnöjdhet.

Nämnden ska arbeta metodiskt för att säkra en strategisk och långsiktig hållbar kompetensförsörjning. Nämnden kommer att fortsätta fokusera på arbetsmiljöfrågor för ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv. Nämnden kommer även fortsätta att fokusera på ledarskapsutveckling och medledarskap.

Nämndmål N1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete ska i första hand vara förebyggande och hälsofrämjande. Väl fungerande systematik, rutiner och den löpande dialogen mellan chef och medarbetare skapar förutsättningar för kommunen som arbetsgivare att säkerställa en god organisatorisk, social och fysisk arbetsmiljö. Alla medarbetare har därtill ett individuellt ansvar att aktivt bidra till en god arbetsmiljö.

Samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag ska regelbundet följa upp arbetsmiljön och det systematiska arbetsmiljöarbetet i den egna verksamheten samt säkerställa att en returnering av arbetsmiljöuppgifter kan hanteras på ett bra sätt.

Som arbetsgivarnämnd har kommunstyrelsen en särskild tillsynsplikt för kommunens arbetsmiljö och följer därför upp hur nämnderna tillämpar det systematiska arbetsmiljöarbetet. Dessutom kommer kommunstyrelsen under planperioden särskilt följa upp och analysera de arbetsmiljörelaterade nyckeltalen hållbart medarbetarengagemang, sjukfrånvaro och upprepad kortidssjukfrånvaro samt tillbud och arbetsskador på kommunövergripande nivå.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt.		Hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Tabell 4. Nämndens åtgärder till Nämndmål N1.1 Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv.

Nämndmål N1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap.

I en utmanande vardag med stort förändringstryck och höga förväntningar på kommunal service har kommunkoncernens chefer och ledare har ett komplext uppdrag.

Ledarskapet ska stimulera medarbetare till aktivt lärande och medskapande. Tillsammans med medarbetarna ska chefer driva förbättringsarbete och skapa förutsättningar för verksamhetens utveckling och kontinuerliga lärande genom den mångfald av erfarenheter och perspektiv som finns bland kommunens nuvarande och framtida medarbetare. Medarbetarskapet i kommunen präglas av hög kompetens och ansvarstagande för uppdraget liksom ett professionellt förhållningssätt till kommuninnevånare, besökare och arbetskollegor.

Kommunkoncernens gemensamma värdegrund är utgångspunkten för både chefer och medarbetare i arbetet med förändring, förbättring och utveckling. Kommunstyrelsen arbetar vidare med Uppsala kommuns värdegrund om att arbeta tillsammans, välkomna nyskapande och göra skillnad för kommuninvånare och näringsliv.

Kommunen ska arbeta långsiktigt och strukturerat med chefs- och ledarutveckling. Detta genom tydliga och inkluderande processer samt rutiner och arbetssätt för kompetensförsörjning, ersättningsplanering, rekrytering, utveckling och karriäromställning för chefer och ledare. Introduktionen av nya chefer ska ha hög kvalitet och alltid övergå i en individuell utvecklingsplan.

Introduktionen av nya chefer ska ha hög kvalitet och alltid övergå i en individuell utvecklingsplan.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utveckla ledarskap.		Attraktiv arbetsgivare. Hållbara chefer med förutsättningar att leda verksamhet och medarbetare.
Utveckla medarbetarskap.		Ökad motivation hos medarbetare som leder till delaktighet och verksamhetsutveckling.

Tabell 5. Nämndens åtgärder till N1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap.

Nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Åtgärder för effektivare tillsyn, kontroll och förrättningar.	Handlingsplan för digital transformation	Nämndens resurser används effektivt och ändamålsenligt. Ökade intäkter från avgifter. Bättre effekt av tillsynen. Bättre arbetsmiljö för medarbetarna.
Livsmedelskontroll: införa efterhandsdebitering och genomföra ny riskklassning av livsmedelsverksamheter.		Tydligare koppling mellan utförd kontroll och betalning vilket ökar legitimiteten för avgiften och bidrar till att kontrollen upplevs som mer likvärdig.
Synliggöra nyttan med nämndens miljö- och hälsoskyddsarbete.		Nöjdare kunder och medarbetare. Ökat förtroende för miljöförvaltningen. Bättre effekt i tillsyn och kontroller. Högre NKI-resultat.

Tabell 6. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämnden ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Utforma grundläggande analog och digital samhällsservice och tjänster enligt principer för universell utformning så att de ska kunna användas av alla i största möjliga utsträckning utan behov av anpassning eller specialutformning.	Program för äldrevänlig kommun Handlingsplan för äldrevänlig kommun	Förvaltningen identifierar nya sätt att leverera service genom till exempel digitaliserad självservice för invånare och näringsliv.
Nämnden ska ligga i framkant genom tillitsskapande dialog och kommunikation. All kommunikation ska vara tillgänglig, begriplig och användbar för alla. Vårt bemötande utgår från respekt för alla människors lika värde.	Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun Näringslivsprogram Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023	Nämnden skapar tillit genom kommunikation som är tillgänglig, begriplig och användbar.
Nämnden arbetar för att modernisera sina digitala ärendehanteringssystem.	Näringslivsprogram Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023 Handlingsplan för digital transformation	Moderna arbetsverktyg möjliggör effektiv tillsyn där förvaltningen kan fokusera på nytta och att göra skillnad.
Fortsätta utvecklingen av digitala lösningar inom nämndens verksamheter.	Näringslivsprogram Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023 Handlingsplan för digital transformation	En väl fungerande digital arbetsmiljö bidrar till att förvaltningen kan attrahera och behålla medarbetare med digital kompetens som bidrar till förvaltningens fortsatta digitala utveckling.

Tabell 7. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Indikatorer

Indikator	2020	2021	2022	Mål	Jämförvärde genomsnitt Uppsala kommun 2022
Totalindex i medarbetarundersökningen					
Totalt	82	80	76	80 eller högre	77
Kvinnor	81	79	75		77
Män	85	81	80		77
Delindex arbetssituation i medarbetarundersökningen					
Totalt	78	74	66	80 eller högre	72
Kvinnor	76	72	63		72
Män	82	78	73		74
Delindex ledarskap i medarbetarundersökningen.					
Totalt	82	81	78	80 eller högre	78
Kvinnor	80	81	76		78
Män	85	82	80		78
Delindex motivation i medarbetarundersökningen					
Totalt	82	75	76	80 eller högre	78
Kvinnor	82	74	76		78
Män	82	76	76		76
Upplevelsen av miljöförvaltningen som en god arbetsgivare som man rekommenderar (Skala 1-5 i medarbetarundersökningen)					
Totalt	4,3	4,2	4,1	4 eller högre	4,0

Tabell 8. Nämndens indikatorer till Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden

Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Uppdrag 10. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Bidra till utvecklingen av innovationer och digitala tjänster som förenklar för näringslivet utifrån företagets behov.	Näringslivsprogram Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023 Handlingsplan för digital transformation	Förvaltningen möter omvärldens digitala förväntningar genom ökad digital tillgänglighet. Genom förenklad kommunikation och informationsutbyte ger förvaltningen ökad service till invånare och näringsliv. Förenklat informationsutbyte bidrar även till ett produktivt samarbete inom kommunen.
Bidra till samarbetsforum, mötesplatser, nätverk och annat som ökar dialogen och lyfter fram företagare och företagande i Uppsala.	Näringslivsprogram Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023	

Tabell 9. Nämndens åtgärder till Uppdrag 10. Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Uppdrag 12. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Delta i internationella, nationella och regionala nätverk inom nämndens sakområden.		Att nämndens verksamhet utvecklas samt att nämnden bidrar till andras utveckling och är känd för hög kompetens.

Tabell 10. Nämndens åtgärder till Uppdrag 12. Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden.

Nämndens grunduppdrag

Nämnden utvecklar processer och arbetssätt och tar tillvara på digitaliseringens möjligheter där det går för att skapa en effektivare miljöförvaltning från kundens perspektiv. Företag och företagare ska bemötas med bra service med hög tillgänglighet, god förståelse och effektiv handläggning.

Nämnden arbetar för att information och kommunikation med näringslivet ska ske utifrån företagarnas behov och med en helhetssyn. Nämnden arbetar kontinuerligt med att säkerställa att informationen till våra kunder är lättillgänglig och lättförståelig och att kunderna enkelt ska kunna lämna synpunkter. Nämnden strävar efter att kunden ska uppleva verklig nytta av vårt möte och att mötet bidrar till utvecklingen av kundens verksamhet. Vi ska arbeta aktivt med vårt bemötande, vår service och vår tydlighet inom myndighetsuppdraget så att vi uppnår en hög kundnöjdhet.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att bidra till hållbara lösningar för ny bebyggelse inom stad och landsbygd genom att utföra lantmäteriförrättningar och lämna synpunkter i detaljplanearbetet.

Hållbart samhällsbyggande innebär inte bara förtätning av staden utan också utveckling av landsbygden. Kommunen behöver möta utmaningar med buller och luftkvalitet på ett effektivt sätt och stärka och bevara hälsosamma och attraktiva livsmiljöer. Samtidigt ska klimatutsläpp och annan miljöpåverkan minska. Att stärka

ekosystemtjänster, biologisk mångfald, anpassa oss till ett förändrat klimat och värna utemiljöns kvaliteter samtidigt som staden förtätas är nyckelfrågor. I den växande staden behövs idrottsplatser, parker och stora skolgårdar för barnen att röra sig på men staden och landsbygden behöver också utvecklas och byggas på ett sådant sätt att det går att röra sig på ett hållbart sätt. Nämnden bevakar följande områden i samhällsbyggnadsprocessen: buller, luftföroreningar, mark- och byggnadsföroreningar, dagvatten, grundvatten, klimatanpassning, avfallshantering, ekosystemtjänster, placering och storlek på skolgårdar och ljusföroreningar. På så sätt bidrar nämnden till att Uppsala stad och landsbygd kan växa på ett hållbart sätt.

Nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Nämnden ska ge en rådgivande, rättssäker och effektiv företagservice med ett gott bemötande. Information och kommunikation ska ske utifrån företagarnas och invånarnas behov och med en helhetssyn.	Näringslivsprogram Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram 2021–2023	Nöjdare kunder och medarbetare. Ökad förtroende för miljöförvaltningen. Bättre effekt i tillsyn och kontroller. Högre NKI-resultat.

Tabell 11. Nämndens åtgärder till nämndmål: Nämndens verksamhet utvecklas i dialog med de vi möter i tillsyn, kontroller och förrättningar.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Kommunala lantmäterimyndigheten: Inom myndighetsuppdraget, lantmäteriförrättningar.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Kommunala lantmäterimyndigheten: Bidra vid framtagande av detaljplaner.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Kommunala lantmäterimyndigheten: Svara på bygglovsremisser.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Kommunala lantmäterimyndigheten: Fortsätta och förbättra samarbetet med stadsbyggnadsförvaltningen.		Bidrag till ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala.
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Bidra med miljö- och hälsoskyddskompetens i stadsbyggnadsprocessen, bygglov, planer och program.	Vattenprogram Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023 Åtgärdsprogram för kvävedioxid – Uppsala kommuns handlingsplan för Luftkvalitet	En hållbar samhällsplanering med större beredskap för ett förändrat klimat.

Tabell 12. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Indikatorer

Indikator	2019	2020	2021	Mål	Jämförvärde Sverige 2021	Källa
Företagarnas uppfattning om kommunens service – miljöskydd	69	71	70	>Jämförvärde Sverige	71	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – hälsoskydd	76	67	77	>Jämförvärde Sverige	71	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – livsmedelskontroll	81	80	81	>Jämförvärde Sverige	78	NKI-mätning (företagare)
Företagarnas uppfattning om kommunens service – serveringstillstånd	81	81	81	>Jämförvärde Sverige	77	NKI-mätning (företagare)
Miljöskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	70	69	71	>Jämförvärde Sverige	72	NKI-mätning (företagare)
Hälsoskydd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	74	71	78	>Jämförvärde Sverige	73	NKI-mätning (företagare)
Livsmedelskontroll; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	80	78	79	>Jämförvärde Sverige	77	NKI-mätning (företagare)
Serveringstillstånd; Möjligheterna att framföra klagomål och lämna synpunkter	80	77	80	>Jämförvärde Sverige	76	NKI-mätning (företagare)
Antal hanterade synpunkter/felanmälningar, genomförda förbättringar under verksamhetsåret.						Egen uppföljning

Tabell 13. Nämndens indikatorer till Fokusmål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb

Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

Uppdrag 15. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Växthusgasutsläppen ska minska i den takt som krävs för att ligga i linje med Parisavtalets åtagande. Verksamhetens egen klimatpåverkan ska minska samtidigt som nämnden aktivt verkar för lägre påverkan bland Uppsalas invånare, företag och andra kommunala verksamheter.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn på miljöfarliga verksamheter med fokus på minskad klimatpåverkan.	Energiprogram 2050 Miljö- och klimatprogram 2014–2023	Minskad klimatpåverkan.
Verka för mindre klimatpåverkan och energianvändning på förvaltningen.	Energiprogram 2050 Miljö- och klimatprogram 2014–2023	Minskad klimatpåverkan.
Miljöskydd: Tillsyn av fluorerade växthusgaser (f-gaser).	Energiprogram 2050 Miljö- och klimatprogram 2014–2023	Minskad klimatpåverkan.

Tabell 44. Nämndens åtgärder till Uppdrag 15. Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050.

Nämndens grunduppdrag

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att förbättra våra vattenmiljöer och skydda grundvattnet. För nämnden styr de nationella miljömålen de prioriteringar som behöver göras inom myndighetsuppdraget. Några av de nationella målen som nämnden under de senaste åren arbetat med särskilt fokus på är ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet samt levande sjöar och vattendrag. Det innebär till exempel fokus på vatten i tillsynen. Nämnden inventerar och beslutar om utsläppsförbud för enskilda avlopp som inte har tillräcklig efterföljande rening. Detta bidrar till att minska utsläpp av övergödande ämnen och smittoämnen.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för giftfria och slutna kretslopp. För nämnden styr de nationella miljömålen de prioriteringar som behöver göras inom myndighetsuppdraget. Ett av de nationella mål som nämnden under de senaste åren arbetat med särskilt fokus på är giftfri miljö. Nämnden bedriver bland annat tillsyn på förorenade områden och miljöfarliga verksamheter. Exempel på några fokusområden i tillsynen är avfallshantering och utsläpp till luft och vatten.

Nämnden är tillsynsmyndighet för luftkvalitetsfrågor. Luftkvaliteten övervakas med hjälp av Östra Sveriges luftvårdsförbund och SLB analys. Beräkningar och mätningar av luftkvaliteten görs kontinuerligt. En luftmätstation finns på Kungsgatan i närheten av resecentrum vilket är den mest utsatta platsen i staden. I nämndens tillsynsuppdrag ingår att kontrollera att kartläggningen av luftkvaliteten är tillräcklig och att åtgärder vidtas när luftkvalitetsnormen riskerar att överskridas. Att förbättra luftkvaliteten handlar både om trafik- och skötselåtgärder i gaturummet och en genomtänkt samhällsplanering som tar hänsyn till hur luftkvaliteten påverkas av nya byggnader och rörelsemönster. Gatu- och samhällsmiljönämnden är som väghållare ansvarig för åtgärder kopplade till trafik och skötsel. Nämnden har deltagit i framtagandet av en ny handlingsplan för luftkvalitet och ställer krav på att tillräckliga åtgärder vidtas för att nå EU:s luftkvalitetsmål i Uppsala.

För att Uppsala ska vara attraktivt att leva, verka och vistas i krävs att kommunens invånare har tillgång till goda livsmiljöer. Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att skydda kommunens naturreservat samt för att säkra kommuninvånarnas tillgång till attraktivt och tillgängligt vatten och strandområden med goda livsvillkor för växter och djur.

Nämnden har en tidsbegränsad extra satsning för tryggad allemansrätt och rättssäkert strandskydd. Syftet med tillsynen är att se till att lagstiftningen följs så att allmänhetens tillgänglighet till stranden värnas och växt- och djurlivet skyddas.

Nämndmål: Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn naturreservat.		Genom kontroll av att reservatsföreskrifter och förvaltningsplaner följs så skyddas de kommunala naturreservaten.
Områdesskydd: Inom myndighetsuppdraget, prövning och tillsyn strandskydd.	Vattenprogram	Bidrag till attraktivt och tillgängligt vatten, trygga allmänhetens tillgänglighet till stränder (allemansrätten) och att bevara goda livsvillkor för djur och växter.

Tabell 15. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har en god livsmiljö i Uppsala kommun.

Nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Enskilt vatten och avlopp: Bidra till plan för hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.	Vattenprogram Handlingsplan för VA-utbyggnad	Hållbar vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen.
Enskilt vatten och avlopp: Tillsyn och prövning av små avlopp.	Vattenprogram Handlingsplan för VA-utbyggnad	Minskat bidrag från små avlopp till övergödning av sjöar och vattendrag och förbättrad dricksvattenkvalitet.
Miljöskydd: Bidra till kommungemensamt vattenarbete.	Vattenprogram Handlingsplan för Vattenprogram för Uppsala kommun	Skydd av grundvatten, goda vattenmiljöer och hållbart samhällsbyggande.
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A- och B-verksamheter).	Vattenprogram	Skydd av grundvatten, sjöar och vattendrag.
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C-verksamheter).	Vattenprogram	Skydd av grundvatten, sjöar och vattendrag.
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningspliktiga (U-verksamheter).	Vattenprogram	Skydd av grundvatten, sjöar och vattendrag.
Miljöskydd: Utföra kontroll av hantering av växtskyddsmedel.	Vattenprogram	Skydd av grundvatten, sjöar och vattendrag.

Tabell 56. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi förbättrar våra vattenmiljöer och skyddar grundvattnet.

Nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A- och B-verksamheter).	Vattenprogram Miljö- och klimatprogram 2014–2023 Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall Handlingsplan för avfallsplan	En giftfri miljö, skydd av grundvatten och ett cirkulärt samhälle.
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C-verksamheter).	Vattenprogram Miljö- och klimatprogram 2014–2023 Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall Handlingsplan för avfallsplan	En giftfri miljö, skydd av grundvatten och ett cirkulärt samhälle.
Miljöskydd: Inom myndighetsuppdraget tillsyn av miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningspliktiga (U-verksamheter).	Vattenprogram Miljö- och klimatprogram 2014–2023 Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall Handlingsplan för avfallsplan	En giftfri miljö, skydd av grundvatten och ett cirkulärt samhälle.
Miljöskydd: Tillsyn högfluorerade ämnen (PFAS).		En giftfri miljö och skydd av grundvatten.
Miljöskydd: Tillsyn förorenade områden.	Vattenprogram Handlingsplan för vattenprogrammet Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall	En giftfri miljö och skydd av grundvatten.
Miljöskydd: Förbereda kontroll av hantering av animaliska biprodukter och handlägga inkommande ärenden.		Säker hantering av animaliska biprodukter.
Bidra till en hållbar avfallshantering.	Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall Handlingsplan för avfallsplan	Effektiv material- och resurshantering.
Förbereda kontroll enligt marknadskontrollförordningen.		Säkerhet, hälsa och konsumentskydd.

Tabell 17. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har giftfria och slutna kretslopp.

Nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Samhällsbyggnad och miljöövervakning: Tillsyn luftkvalitet och arbete med åtgärdsprogram för luft	Åtgärdsprogram för kvävedioxid - Uppsala kommuns handlingsplan för Luftkvalitet	Luftkvaliteten förbättras i innerstaden och Uppsala når EU:s luftkvalitetsmål.

Tabell 18. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har ett hållbart samhällsbyggande i Uppsala kommun.

Indikatorer

Indikator	2019	2020	2021	Mål	Källa
Luftkvalitet i centrala Uppsala					
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för partiklar PM10 (avser mätpunkt i centrala staden) *	19	6	4	0	Stockholm Luft- och Bulleranalys
Antal dygn som mätningar överskrider normvärde för kvävedioxid (avser mätpunkt i centrala staden) *	24	2	2	0	Stockholm Luft- och Bulleranalys
Fordon					
Andel av förvaltningens fordon som kan drivas fossilfritt		100 %	100 %	100 %	Hållbarhetsportalen
Använd förnybar energi, andel	92 %	90 %	96 %	100 %	Hållbarhetsportalen

Tabell 19. Nämndens indikatorer till Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen

*För att klara miljökvalitetsnormen under året får antalet dygn med överskridanden inte överstiga 35 för PM10 och 7 för NO₂.

Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor

Uppdrag 20. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Nämnden arbetar med stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan. Inom nämndens tillsynsområden genomförs tillsyn inom olika branscher där det finns misstanke om att det kan förekomma illegal verksamhet. Vid tillsynen kontrollerar nämnden ordinarie lagstiftning och rapporterar övrigt som noterats till rätt myndighet. Nämnden genomför även gemensamma tillsynsinsatser i samverkan med andra myndigheter såsom polisen och Arbetsmiljöverket. Tillsyn sker inom områdena miljöskydd, hälsoskydd, livsmedelskontroll och tobakstillsyn.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärkt tillsyn mot misstänkt illegal verksamhet genom myndighetssamverkan.	Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggandearbete	Bidrag till att Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun.
Miljöskydd: Tillsyn försäljning av kemiska produkter med prekursorer.		

Tabell 20. Nämndens åtgärder till uppdrag 20. Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Uppdrag 23. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Fortsätta att erbjuda provanställningar/anställningar genom olika typer av arbetsmarknadsåtgärder.		Jobb och företagande – fler etablerar sig på arbetsmarknaden.

Tabell 21. Nämndens åtgärder till Uppdrag 23. Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända.

Uppdrag 24. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Som arbetsgivare verka för en god psykosocial arbetsmiljö		En god psykosocial arbetsmiljö.

Tabell 22. Nämndens åtgärder till Uppdrag 24. Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Uppdrag 27. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämnden arbetar för att stärka beredskapen inom miljöskydd, hälsoskydd och livsmedel för att kunna bidra med sina särskilda kunskaper vid extraordinära händelser som en kemikalieolycka, en omfattande smittspridning eller ett extremt skyfall. Nämnden kommer upprätthålla sin funktion för utökad beredskap och säkerställer på så sätt att nämndens kompetens finns tillgänglig dygnet runt. Förvaltningen arbetar aktivt för att utveckla sin krisberedskap och kommer också att utveckla en organisation för höjd beredskap. Förvaltningen deltar i kommunens nätverk för säkerhet och beredskap. På så sätt stärker nämnden sin krisberedskap.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Stärkt beredskap för allvarliga störningar.	Program för krisberedskap 2020–2023	Bidrag till att Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun.
Stärkt beredskap för höjd beredskap.	Program för krisberedskap 2020–2023	Bidrag till att Uppsala kommun ska vara en trygg och säker kommun.

Tabell 23. Nämnden åtgärder till uppdrag 27. Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Nämndens grunduppdrag

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att Uppsala ska vara jämlikt och med goda levnadsvillkor för invånarna.

Genom hälsoskyddstillsynen förebygger och identifierar nämnden olägenheter för människors hälsa i inomhusmiljöer, vid besök i offentliga lokaler, bassängbad, idrottsanläggningar och hygieniska verksamheter med mera. Det kan inkludera kontroll av ventilation, lufttemperatur, buller och strålning från radon men även risk för smittspridning. Nämndens tillsyn ställer samma krav oavsett bostadsområde eller sociala förhållanden, vilket bidrar till att skapa förutsättningar för ett jämlikt samhälle. Nämnden kommer bedriva uppsökande hälsoskyddstillsyn i bostäder utifrån Uppsala kommuns sociala kompass.

Nämnden verkar inom myndighetsuppdraget för att miljön som barn vistas i under sin utbildning inte innebär risker och olägenheter för barnens hälsa. En hälsosam inomhusmiljö och säker mat påverkar barnens förmåga att ta till sig utbildningen. Giftfri miljö, god hygien, god luftkvalitet, en hälsosam ljudnivå och välstädade lokaler skapar bättre förutsättningar för lärande. Förvaltningen kommer medverka i det kommungemensamma projektet för att ta fram en konceptförskola.

Nämnden bidrar inom myndighetsuppdraget till att invånare ska få stöd, vård och omsorg av god kvalitet genom att inom hälsoskyddstillsynen kontrollera att lokaler som Uppsalas invånare vistas för vård och omsorg inte innebär olägenhet för människors hälsa. För att möta utmaningar med förändrat klimat kontrollerar nämnden beredskap för värmeböljor på vård- och omsorgsboende för äldre.

Livsmedelsenheten genomför kontroller av livsmedels- och dricksvattenanläggningar. Livsmedelskontrollens inriktning baseras på Livsmedelsverkets nationella operativa mål och förvaltningens egen branschplanering.

Bruket av alkohol och tobak har en rad negativa följder både för enskilda individer och för samhället i stort. I egenskap av tillsyns- och tillståndsmyndighet enligt bland annat alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter arbetar nämnden för att brukets skadliga följder ska begränsas. Nämndens uppgift är att pröva ansökningar om serveringstillstånd samt att utöva tillsyn över serveringen och försäljningen av alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter, e-cigarett, receptfria läkemedel och lotter.

Nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Hälsoskydd: Projekt för bättre inomhusmiljö i utsatta områden.		Minskad risk för olägenhet för människors hälsa.
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, hälsoskyddstillsyn på förskolor, skolor och fritidshem.		Mer hälsosam inomhusmiljö i förskola, skola och fritidshem vilket ökar barnens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.
Hälsoskydd: Stödja tobakspreventivt arbete i skolan.		Minskad användning av tobak hos barn och unga.
Hälsoskydd: Medverka i arbetet med att ta fram en konceptförskola.		Mer hälsosam inomhusmiljö i förskola, skola och fritidshem vilket ökar barnens förmåga att tillgodogöra sig utbildningen.
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, hälsoskyddstillsyn på vård- och omsorgslokaler.	Program för äldrevänlig kommun	Mer hälsosam inomhusmiljö och större beredskap för ett förändrat klimat.
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn på hygieniska m.fl. anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter.		Minskad risk för olägenhet för människors hälsa.
Hälsoskydd: Inom myndighetsuppdraget, tillsyn på hälsoskyddsverksamheter som inte är anmälningspliktiga.		Minskad risk för olägenhet för människors hälsa.
Hälsoskydd: Projekt för minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus.		Minskad skadlig påverkan från radon i inomhusmiljön i flerbostadshus.
Hälsoskydd: Beredskap för smittspårning av objektburen smitta.		Beredskap för smittspårning av objektburen smitta.
Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, genomföra årsplanen för livsmedelskontroll.		Konsumenterna får säkra livsmedel, kan lita på vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.
Livsmedelskontroll: Inom myndighetsuppdraget, utreda oförutsedda händelser.		Konsumenterna får säkra livsmedel, kan lita på vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.
Livsmedelskontroll: Bidra till provtagning inom ramen för den svenska veterinära antibiotikaresistenskontrollen.		Bidrag till SVA:s kartläggning av läget för resistens mot antibiotika i Sverige.
Livsmedelskontroll: Utveckla livsmedelskontrollen så den blir mer verkningsfull.		Konsumenterna får säkra livsmedel, kan lita på vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.
Livsmedelskontroll: Utveckla dricksvattenkontrollen.		Bättre kvalitet på dricksvattnet.
Livsmedelskontroll: Information och rådgivning till de nya livsmedelsföretag som får tillsyn under första verksamhetsåret.		Konsumenterna får säkra livsmedel, blir inte lurade om vad maten innehåller och informationen om maten är enkel att förstå.
Livsmedelskontroll: Förbereda kontroll av hantering av animaliska biprodukter.		Säker hantering av animaliska biprodukter.
Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull alkoholservering.		Alkoholens skadliga följder såsom tidig alkoholdebut, överberusning och ordningsstörningar begränsas.

Nämndens åtgärd	Koppling till styrdokument	Förväntade effekter av åtgärden
Tillståndsenheten: Verka för en ansvarsfull tobaksförsäljning.		Minskad tillgång till tobak för barn och minskad försäljning av illegal tobak.
Tillståndsenheten: Verka för ansvarsfull försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel, e-cigarettor och folköl.		Ansvarsfull försäljning av tobaksfria nikotinprodukter, receptfria läkemedel och e-cigarettor samt minskad tillgång till alkohol.
Tillståndsenheten: Verkar för en sund och säker spelmarknad.		Bidrag till en sund och säker spelmarknad.

Tabell 24. Nämndens åtgärder till nämndmål: Vi har en god och jämlik hälsa i Uppsala kommun.

Budget 2023

Nämndens driftbudget

MHN			
Belopp i miljoner kronor	Budget 2023	Budget 2022	Prognos 2022
Taxor och avgifter	56 705	48 116	44 778
Statsbidrag	0	141	1029
Försäljning verksamhet	756	500	1234
Övriga intäkter	0	0	
Summa intäkter	57 461	48 757	47 041
Lämnade bidrag	0	0	0
Köp av huvudverksamhet	-18 612	-17 741	-17 024
Kostnader för arbetskraft	-65 785	-55 706	-54 677
Lokal- och fastighetskostnader	0	0	-82
Material	-440	-948	-564
Övriga kostnader	-5018	-4850	-5182
Avskrivningar	0	0	0
Summa kostnader	-89 855	-79 246	-77 530
Finansiella intäkter	0	0	1
Finansiella kostnader	0	0	0
Summa nettokostnader	-32 394	-30 488	-30 488
Kommunbidrag fördelat per verksamhet			
Politisk verksamhet (1)	1557	1167	1167
Infrastruktur, skydd m.m. (2)	30 837	29 240	29 240
Fritid och kultur (3)	0	81	81
Summa kommunbidrag	32 394	30 488	30 488
Resultat	0	0	0

Tabell 25. Nämndens driftbudget

Nämndens investeringar

Investeringar			
Belopp i miljoner kronor	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Pågående	0	0	0
Nya objekt	0	0	0
Summa	0	0	0

Tabell 26. Nämndens investeringar

Bilaga 1 Styrdokument

I denna bilaga finns en sammanställning av de politiskt beslutade planer och program som innehåller mål eller åtgärder riktade till miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Program/handlingsplan	Ansvarig förvaltning/bolag
Avfallsplan – program för ett cirkulärt Uppsala utan avfall och Handlingsplan för avfallsplan	UVAB
Energiprogram 2050	KLK
Handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism i Uppsala kommun	KLK
Handlingsplan för digital transformation	KLK
Handlingsplan för trafikbuller 2021–2023	SBF
Handlingsplan för VA-utbyggnad	UVAB
Miljö- och klimatprogram 2014–2023	KLK
Näringslivsprogram och handlingsplan för näringslivsutveckling 2021–2023	KLK
Program för krisberedskap 2020–2023	KLK
Program för trygghet, säkerhet och brottsförebyggande arbete och Handlingsplan för Gottsundaområdet	KLK
Program och handlingsplan för personer med funktionsnedsättning	VOF
Program och handlingsplan för äldrevänlig kommun	VOF
Vattenprogram och handlingsplan till vattenprogram	SBF
Åtgärdsprogram för kvävedioxid och handlingsplan för luftkvalitet 2022–2027	SBF

Bilaga 2 Uppföljningsplan

Inledning

Uppföljningsarbetet är en del i nämndens systematiska arbete för att kontrollera och förbättra kvaliteten inom nämndens ansvarsområden.

Nämndens uppföljning utgår från följande förhållningssätt:

- Nyttan av uppföljningen ska överträffa kostnaderna för den, även om en strikt ekonomisk kalkyl inte kan tas fram.
- Uppföljningen ska utgå från tillförlitliga och dokumenterade källor.
- Uppföljningen ska sträva efter att synliggöra och analysera skillnader och därmed upptäcka var det kan finnas förbättringspotential. Skillnader mellan kvinnor och män ska, om möjligt, alltid synliggöras. Andra skillnader kan vara mellan barn, unga och vuxna, mellan geografiska områden och mellan olika utförare.

Nämndens uppföljning

Verksamhetsplan

Vid varje delårsuppföljning och vid årsbokslutet bedömer nämnden i vilken mån den bidragit till att förverkliga kommunfullmäktiges fokusmål, kommunfullmäktiges uppdrag och nämndens egna mål. Bedömningen baseras på uppföljningen av nämndens åtgärder och – där det är möjligt och lämpligt – även med stöd av indikatorer.

Internkontrollplan

Vid varje delårsuppföljning följer nämnden upp vissa utvalda kontrollmoment. En uppföljning av hela internkontrollplanen görs i samband med årsbokslutet.

Budget

Nämnden följer upp sitt ekonomiska läge kontinuerligt under året och redovisar ett periodiserat resultat månadsvis. Detta innebär att nämnden varje månad (februari-november utom juni) jämför det ackumulerade resultatet med budget och gör en helårsprognos. Alla kostnader och intäkter ska så långt som möjligt belasta rätt period för att ge rättvisande information om nämndens ekonomiska läge. En fördjupad uppföljning per verksamhetsområde och delverksamhet sker per mars, per augusti samt i årsbokslut. Den ekonomiska uppföljningen redovisas till nämnden på minst samma nivå som i budget. I de fall uppföljningen visar avvikelser mot förväntat resultat, ska nämnden besluta om åtgärder.

Uppföljning från centrala myndigheter

Stor del av nämndens verksamhet inom grunduppdraget följs även upp av centrala myndigheter inom respektive sakområde. Rapportering sker årligen till Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Kemikalieinspektionen och Vattenmyndigheterna.

Nämndens verksamhet revideras av kommunrevisionen. Länsstyrelsen och Lantmäteriet är tillsynsmyndigheter för verksamheten.

Bilaga 3 Tillsynsplan enligt miljöbalken

Miljö- och hälsoskyddsnämnden är tillsyns- och prövningsmyndighet för Uppsala kommuns tillsyn enligt miljöbalken (1998:808). Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska en operativ tillsynsmyndighet för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan för tillsynen enligt miljöbalken. Tillsynsplanen baseras på nämndens tillsynsregister och den samlade utredning av tillsynsbehovet för nämndens ansvarsområden inom miljöbalken och strålskyddslagen för åren 2022–2024 som beslutades av nämnden 2 juni 2021 (dnr 2021–3116).

Tillsynsbehovsutredningen utgår från en bedömning av risken för olägenhet för människors hälsa och miljön för varje bransch som omfattas av nämndens tillsynsansvar. Riskbedömningen utgår från miljöbalkens krav och de globala hållbarhetsmålen. De nationella miljökvalitetsmålen har använts för att konkretisera dessa. Utifrån riskbedömningen har behovet av tillsynsbesök, tillsynskontakter och behovet av uppföljande tillsyn för varje bransch uppskattats.

Behovsutredningen visar att det finns ett samlat tillsynsbehov för nämnden under perioden 2022–2024 på cirka 90 000 timmar. Dessa fördelas på styrd, behovsprioriterad, händelsestyrd och skattefinansierad tillsyn enligt Sveriges kommuners och regioners förslag på indelning av tillsynen. Styrd tillsyn motsvaras främst av tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter. Sammanlagt har nämnden tillsyn på cirka 2 700 verksamheter och bortemot 26 000 fastigheter (hushåll). Hur tillsynsbehovet fördelar sig beskrivs i tabell 1.

Tabell 1: Beskrivning av samlat tillsynsbehov för nämndens olika verksamhetsområden enligt tillsynsbehovsutredning för 2022–2024

Tillsynsbehov 2023 (timmar)	Miljöskydd	Hälsoskydd	VA och områdesskydd
Styrd tillsyn (anmälningsplikt)	2 800	2 340	-
Behovsprioriterad tillsyn	1 200	2 260	2 970
Händelsestyrd tillsyn	1 660	1 000	3 600
Skattefinansierad tillsyn	5 250	3 500	5 330
Summa	10 910	9 100	11 900

Tillsynen enligt miljöbalken finansieras i huvudsak via avgifter. Timavgiften för miljöbalkstillsynen är beslutad av kommunfullmäktige till 1 310 kronor per timme. Riskbedömningen av varje tillsynsbransch i tillsynsbehovsutredningen ligger till grund för vilket behov av tillsyn som branschen har och utgör därmed underlag till vilken avgift som varje verksamhetsutövare får betala. Avgiften för respektive tillsynsobjekt bestäms utifrån branschens bedömda tillsynsbehov. Avgifterna för tillsyn regleras i taxebilaga 1 och 2 till taxa inom miljöbalken och strålskyddslagens områden. Taxebilagorna fastställdes av kommunfullmäktige 12–13 december 2022.

Verksamheter med styrd tillsyn samt vissa verksamheter med behovsprioriterad tillsyn betalar en årlig avgift. Övriga verksamheter betalar timavgift. Tillkommande tillsynstid på grund av avvikelser eller större risker i enskilda verksamheter än förväntat debiteras med timavgift i efterhand. I tillsynsplanerna nedan har nämnden inkluderat alla verksamheter med årlig tillsynsavgift i den styrda tillsynen för att kunna följa upp och redovisa tillsynstiden.

Miljöskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken till skydd för miljön. Tillsynen är en viktig del i arbetet med att skapa en god livsmiljö och hållbar samhällsutveckling i Uppsala kommun. Tillsynen omfattar ett stort antal olika typer av verksamheter så som lantbruk, kemisk industri, fordonsservice, avloppsreningsverk, täkter och förbränningsanläggningar.

Fokus i tillsynen 2023 är att:

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2023 enligt behovsutredningen.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet och genomföra egen tillsyn på miljöfarliga verksamheter för att upptäcka misstänkt illegal verksamhet.
- Arbeta med förorenade områden, identifiera ansvariga för förorenade områden och förelägga om markundersökningar och slutligen efterbehandling.
- Minska klimatpåverkan genom tillsyn av energihushållning och energianvändning.
- Utveckla arbetet och kunskapen kring PFAS-föroreningar i mark och vatten och fortsätta arbetet med källspårning av PFAS.
- Bidra i kommunens övergripande arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för vatten.
- Delta i förvaltningens och kommunens arbete med plan- och bygglov genom att svara på remisser.
- Leverera tillsyn till de verksamheter som inte har fått den planerade tillsynen 2022 på grund av otillräckliga personalresurser.
- Delta i miljösamverkan i Uppsala län inom miljöskydd.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

I nämndens verksamhetsplan finns tillsyn inom alla fokusområden i den nationella strategin. Den nationella tillsynsstrategin anger flera tillsynsområden och fokusområden som berör miljöskydd. De tillsynsområden som är aktuella för miljöskydd är förorenad mark, avfall och miljöfarlig verksamhet. De fokusområden som är berörda är bland annat illegal avfallshantering; uppdaterade miljöbalkstillstånd; växtnäringsläckage från jordbruk och hästgårdar; fordonsvättar och fordonsverkstäder; kvalitetssäkrad kontroll utsläpp till vatten; dagvatten; energihushållning; masshantering, tillsyn av riskklass 1 och 2, anmälan om avhjälpandeåtgärd enligt § 28 i FMH.

Tillsynsplan 2023

Miljöskydd	Planerad tillsyn 2023
Tillsyn av objekt med årlig avgift (inkl. köldmedia och tillsynsskuld)	3 865 timmar
Tillsyn med timavgift inkl. uppföljande tillsyn	1 235 timmar
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	1 220 timmar
Klagomål (kommunbidrag och avgift)	345 timmar
Inkommande ansökningar och anmälningar (timavgift)	840 timmar
Förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt (kommunbidrag)	680 timmar
Myndighetservice, remisser och övrigt myndighetsarbete (kommunbidrag) exklusive obefogade klagomål 260 timmar	2 880 timmar
Totalt	11 065 timmar
<i>Planerade årsarbetare</i>	<i>13,3 årsarbetskrafter</i>

Hälsoskydd

Nämnden utövar tillsyn enligt miljöbalken och strålskyddslagen till skydd för människors hälsa. Tillsynen syftar till att förhindra att människor blir besvärade eller sjuka av inomhusmiljön eller bristfällig hygien. Tillsynen är riskbaserad och fokuserar på vardagsmiljön för känsliga grupper, som barn, unga och äldre samt verksamheter med ökad risk på grund av till exempel stickande eller skärande inslag. Det innebär bland annat tillsyn av förskolor, skolor, vårdlokaler, bassängbad och tatuerare.

Fokus i tillsynen 2023 är att:

- Leverera tillsyn till de verksamheter som ska ha tillsyn 2023 enligt behovsutredningen.
- Fortsätta och utveckla samarbetet med de aktörer som är viktiga för inomhusmiljön i skolor, fritidshem, förskolor och vårdboenden.
- Bidra i arbetet med luftkvalitet.
- Samverka med andra myndigheter kring tillsyn av misstänkt illegal verksamhet och genomföra egen tillsyn på hygieniska verksamheter för att upptäcka misstänkt illegal verksamhet.
- Delta i miljösamverkan i Uppsala län inom hälsoskyddstillsyn.
- Fortsätta en förstärkt tillsyn av radon i flerbostadshus.

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Den nationella tillsynsstrategin anger fyra fokusområden för tillsynsområdet hälsoskydd. De utpekade fokusområden i strategin för 2022–2025 är inomhusmiljö i bostäder, likvärdig tillsyn av yrkesmässigt hygienisk verksamhet, bassängbad samt inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola med extra fokus på städning.

Avdelningen har tagit hänsyn till den nationella strategin och dess fokusområden i tillsynsplaneringen med målet att uppfylla de angivna effektmålen genom tillsyn på till exempel skolor, förskolor, bassängbad och hygieniska verksamheter.

Tillsynsplan 2023

Hälsoskydd	Planerad tillsyn 2023
Tillsyn av objekt med årlig avgift	3 250 timmar
Tillsyn av objekt med timavgift (förebyggande & uppföljande), Varav 950 h radon	1 865 timmar
Tillsyn med kommunbidrag (tillsynsprojekt)	890 timmar
Klagomål (varav 200 h befogade och 600 h obefogade)	250 ärenden 800 timmar
Inkommande ansökningar och anmälningar (timavgift)	385 timmar
Förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt (kommunbidrag)	690 timmar
Myndighetservice, remisser och övrigt myndighetsarbete. Ej klagomål	2 200 timmar
Totalt	10 080 timmar
<i>Planerade årsarbetare</i>	<i>11,2 årsarbetskrafter</i>

Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd

Nämnden utför tillsyn enligt miljöbalken över små avloppsanläggningar upp till 200 personekvivalenter (pe). Detta är ett led i att minska övergödning och uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag men också för att förbättra kommunens dricksvattenkvalitet.

Enskilda vattentäkter omfattas inte av tillstånds- eller anmälningsplikt och vattenkvaliteten är den enskilda fastighetsägarens ansvar. Nämnden agerar då det är tydligt att en vattentäkt har förorenats av avloppsvatten och kan även ge råd i dricksvattenfrågor.

Nämnden har också tillsynsansvaret av skyddade områden som inom strandskydd och kommunala naturreservat. Tillsynen av strandskydd syftar till att trygga allmänhetens tillgänglighet till stränder och att bevara goda livsvillkor för djur och växter. Tillsynen av naturreservaten syftar till att kontrollera att reservatsföreskrifter följs.

Nämnden har också en viktig roll som remissinstans för bygglov på landsbygden och byggande inom detaljplan.

Övergripande prioriteringar 2023 är att:

- utöva tillsyn av enskilda avlopp med tillstånd före miljöbalken
- utöva tillsyn av minireningsverk upp till och med 200 personer
- utöva tillsyn av strandskydd och naturreservat
- handlägga inkommande ansökningar om tillstånd för enskilt avlopp och jobba aktivt för att korta ner väntetiderna
- samordna åtgärder för enskild VA-försörjning i linje med riktlinjer för VA-planering
- handlägga bygglovsremisser och planremisser

- handlägga inkommande ansökningar inom områdesskydd

Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken

Små avlopp är ett av fokusområdena i den nationella strategin för tillsyn enligt miljöbalken. Effektmålet är att tillsynen leder till att de små avloppsanläggningarna har liten påverkan på miljö och hälsa. Ett sätt att nå det är att tillsynen av små avloppsanläggningar blir bättre anpassad till avloppsanläggningens geografiska placering och tekniska lösning. HaV kommer att stödja och samordna kommunerna i ytterligare arbete med denna riskklassning som behöver göras. Den tillsyn som bedrivs idag bygger ungefär på samma princip, så någon ytterligare ändring i tillsynen är just nu inte aktuell. En succesiv förberedelse behövs ändå för att möta de förändringar som den nya tillsynsvägledningen medför, till exempel inmatning av parametrar inför framtida riskklassning.

Tillsynsplan 2023

Enskilt vatten och avlopp samt områdesskydd	Planerad tillsyn 2023
Tillsyn av avlopp med årlig avgift (reningsverk 25–200 pe)	60 timmar
Tillsynsprojekt med timavgift	1 340 timmar
Tillsynsprojekt med kommunbidrag	2 015 timmar
Inkommande ärenden med timavgift	4 290 timmar
Förvaltningsgemensamma utvecklingsprojekt (kommunbidrag)	645 timmar
Myndighetsservice, remisser och övrigt myndighetsarbete.	2 605 timmar
Totalt	10 957 timmar
<i>Planerade årsarbetskrafter</i>	<i>12,9 årsarbetskrafter</i>

Bilaga 4 Årsplan för livsmedelskontrollen 2023

Livsmedelskontroll

Nämnden ska genom regelbundna kontroller säkerställa att Uppsalas livsmedelsföretag uppfyller kraven i livsmedelslagstiftningen. Syftet är att konsumenten ska få säkra och korrekt märkta livsmedel. Kontrollen ska vara professionell, verkningsfull och ändamålsenlig för konsumenternas och företagens bästa. En bra kontroll bidrar till att konsumenterna får säkra livsmedel som de kan lita på, att företagen har tilltro till kontrollen, upplever den som meningsfull och att samverkan med andra berörda kontrollmyndigheter är god.

Fokus i kontrollen 2023

- Att planen för planerad kontroll genomförs
- Utföra kontroll av de operativa mål¹ som berör Uppsala
- Utreda/upptäcka livsmedelsfusk och samverka mot illegal verksamhet
- Ta fram en gemensam provtagningsplan tillsammans med Mitt miljösamverkan
- Genomföra provtagning gällande förekomst av antibiotikaresistenta bakterier i gris- respektive nötkött
- Delta i nationella arbetsgrupper inom kosttillskott och dricksvatten
- Implementera de nya dricksvattenföreskrifterna i kontrollen
- Utveckla livsmedelskontrollen så att den blir mer verkningsfull
- Att handlägga RASFF², klagomål och misstänkta matförgiftningar
- Information och aktiv rådgivning till livsmedelsföretag som får tillsyn under sitt första verksamhetsår
- Inhämta underlag och besluta om ny riskklass/kontrollfrekvens för livsmedelsanläggningar
- Påbörja införande av efterhandsdebitering av livsmedelskontroll
- Införa rutiner för att kunna registrera och kontrollera kontaktmaterialanläggningar

Nationell strategi för kontroll i livsmedelskedjan

De gemensamma målen för den offentliga livsmedelskontrollen i Sverige finns i den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). Det finns fyra övergripande mål och till varje övergripande mål finns en önskad effekt.

Livsmedelsverket har fastställt 17 operativa mål för livsmedelskontrollen 2023–2025 som bryter ner och konkretiserar de övergripande målen inom områdena:

- Säkert dricksvatten
- Mikrobiologiska risker
- Kemiska risker
- Information i livsmedelskedjan

¹ Operativa målen är en del av den nationella kontrollplanen för Sverige

² RASFF är EU:s system för snabb varning om livsmedel som utgör eller kan antas utgöra en risk för människors hälsa

Nämnden utför kontroll av de operativa målen och bidrar på så sätt till en likvärdig och riskbaserad kontroll.

Kontroll 2023

I Uppsala kommun finns ca 1900 livsmedelsanläggningar. Under 2023 planeras resurserna att fördelas enligt nedanstående.

Livsmedel	Mål för 2023
Planerade kontrollbesök	1400
Kontrollbesök på nya anläggningar	200
Uppföljande kontrollbesök	154
Inkommande registreringar	250
Avregistreringar	200
Matförgiftningsärenden	250
RASFF och produktåterkallelser	50
Övriga klagomålsärenden	100
Kontrollbesök med anledning av klagomål	35
<i>Planerade årsarbetare</i>	<i>14,8 årsarbetskrafter</i>

Bilaga 5 Tillsynsplan enligt alkohollagen

Alkohollagen är en skyddslagstiftning som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. En viktig del i detta är den yttre tillsyn som genomförs av miljöförvaltningen. Tillsynen syftar till att kontrollera att alkohollagens regelverk följs.

Yttre tillsyn på serveringsställen med serveringstillstånd

Vid tillsynen på serveringsställen med serveringstillstånd kontrolleras framför allt att varje serveringsställe arbetar aktivt med att hålla god ordning och nykterhet i lokalen. Med detta menas bland annat att det ska finnas en fungerande ålderskontroll, att alkoholdryck ska serveras återhållsamt och att märkbart berusade gäster ska avvisas från serveringsstället. Tillsynsbesöken ger kommunen möjlighet att upptäcka och påtala missförhållanden i dialog med verksamhetsutövaren. Besöken bedöms utöver detta ha en preventiv effekt på alkoholservingen.

Besöken ska i möjligaste mån ske när mest alkohol serveras och när antalet gäster förväntas vara högst. Detta innebär att en stor del av besöken sker under sen kvälls- eller nattetid.

Behovet av tillsyn för varje serveringsställe bestäms enligt riktlinjer som fastslogs 2008. Dessa riktlinjer tar hänsyn till bland annat serveringsställets serveringstid och inriktning och placerar varje serveringsställe i en tillsynsklass. Serveringsställen med sena serveringstider, där en stor andel gäster förväntas dricka alkohol i berusningssyfte, placeras i en tillsynsklass med fler tillsynsbesök per år enligt nedanstående tabell.

Tillsynsklass	Exempel på serveringsställen	Antal tillsynsbesök
1	Nöjeskrogar	4 gånger per år
2	Pubar	2 gånger per år
3	Matrestauranger med sena serveringstider	1 gång per år
4	Matrestauranger	1 gång vart annat år
5	Slutna sällskap ³	Vid behov

Samtliga placeringar i tillsynsklass revideras inför varje nytt kalenderår. Placeringen är dock inte statisk utan revideras även löpande under året om ett serveringsställe till exempel byter inriktning eller öppettider eller om det av annan anledning bedöms finnas ett ökat eller minskat tillsynsbehov. Uppföljning av att serveringsställen får minst det antal besök som anges följs upp löpande under året.

Detta ger ett tillsynsbehov kring cirka 280 besök på helåret 2023.

Tillsyn av folkölsförsäljning

Vad gäller tillsyn av folkölsförsäljning ska enligt plan varje försäljare få besök vartannat år. Totalt finns 112 registrerade försäljare i Uppsala kommun vilket innebär cirka 56 besök per år. De flesta som säljer folköl säljer också tobak och i normalfallet samordnas dessa besök.

³ Tillstånd för slutet sällskap gäller för antingen festvåningar eller föreningslokaler. Tillsyn vid sådana serveringsställen är ofta svåra att planera eftersom de inte har regelbunden verksamhet. När de nyttjas är de inte öppna för allmänheten och annonsering/marknadsföring sker endast till den slutna kretsen.

Yttre tillsyn – en del i helheten

En tillsynsplan enligt alkohollagen behandlar främst den yttre tillsynen. Dock utgör yttre tillsynen endast 10 procent av tillståndsenhetens arbetstid. Av det samlade tillsynsarbetet är den yttre tillsynen ett komplement till förebyggande tillsynsarbete och inre tillsyn. Till förebyggande tillsyn räknas information, rådgivning och utbildning. Exempelvis anordnar miljöförvaltningen årligen utbildningar i ansvarsfull alkoholservice. Hit räknas även samverkande möten med polis och andra aktörer. Inre tillsyn är kontroll och uppföljning av tillståndshavares personliga och ekonomiska förhållanden. Det sker bland annat genom remisser till Polisen och löpande bevakning med kreditupplysningstjänster. Varje krögare med stadigvarande tillstånd granskas i den inre tillsynen årligen.

Tillståndsenhetens resurser

Tillståndsenheten har 3,9 årsarbetskrafter som arbetar med tillsyn och tillståndsgivning enligt alkohollagen. En föräldradig handläggare planeras återgå i tjänst i augusti, vilket ger totalt 4,5 årsarbetskrafter till tillsyn och tillståndsgivning enligt alkohollagen. Resurserna bedöms vara tillräckliga för att uppnå den planerade tillsynen. Utöver detta beräknas cirka 0,2 årsarbetskrafter för tillsyn och andra åtgärder kopplad till folkölsförsäljning.

Bilaga 6 Hållbarhetsperspektiven och de nationella miljö kvalitetsmålen

Hållbarhetsperspektiven

Miljö- och hälsoskyddsnämnden bidrar genom tillsyn, kontroller och förrättningar till de tre hållbarhetsperspektiven; social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Ekologisk hållbarhet

Fyra av förvaltningens verksamhetsområden arbetar utifrån miljöbalken och bidrar tydligt till ekologisk hållbarhet.

Miljöskydd omfattar tillsyn och prövning av miljöfarliga verksamheter och bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Tillståndsprövning och tillsyn av vatten och avlopp (VA) bidrar till minskad övergödning och skydd av grund- och dricksvattnet. Områdesskydd (OS) omfattar tillsyn av strandskydd och naturreservat och bidrar till att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten samt att trygga allas tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning (SHB) bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen.

Social hållbarhet

Social hållbarhet omfattar mänskliga rättigheter med exempelvis förvaltningens ansvar som arbetsgivare och vårt ansvar att som kommunal myndighet säkerställa demokratiska värden. En särskild aspekt av mänskliga rättigheter är barns rättigheter eftersom barn är extra skyddsvärda.

Arbetsgivaransvaret bidrar till att ge medarbetarna möjlighet att utvecklas i arbetet och skapa balans mellan arbete och fritid. Arbetsvillkor, arbetsmiljö och personsäkerhet är viktiga frågor och vi värderar jämställdhet, mångfald och fackliga rättigheter.

Förvaltningens myndighetsutövning säkerställer demokratiska värden såsom rättssäkerhet och likhet inför lagen. Myndighetsservicen bidrar till att uppfylla nämndens serviceskyldighet och upprätthålla offentlighetsprincipen genom tillgång till allmänna handlingar och att ge råd och service till medborgarna.

Huvuddelen av förvaltningens verksamhetsområden bidrar till att säkra människors hälsa. Miljöskydd bidrar till att minska utsläpp av miljöfarliga ämnen. Hälsoskydd bidrar till en hälsosam miljö och hälsa för barn, unga och äldre genom tillsyn av förskolor, skolor och äldreboenden. Områdesskydd upprätthåller allemansrätten och tryggar tillgång till stränder och andra naturområden. Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar till en hållbar stadsplanering och landsbygdsutveckling och övervakar luftkvaliteten i kommunen. Livsmedelskontrollen bidrar till att alla ska ha tillgång till rent dricksvatten och säkra livsmedel. VA (Enskilt vatten och avlopp) skyddar grund- och dricksvatten. Tillståndsprövning och tillsyn av alkohol, tobak, receptfria läkemedel och e-cigarett bidrar bland annat till en ansvarsfull alkoholserving.

Av förvaltningens avdelningar bidrar speciellt Hälsoskydd till barns rättigheter genom tillsyn för att säkerställa att barn i förskolor, skolor och fritidshem har en hälsosam inomhusmiljö. Livsmedelskontroll och VA bidrar till att barn ska ha tillgång till rent dricksvatten och säkra livsmedel. Tillståndsenheten skyddar barn och unga från att

komma i kontakt med alkohol och tobak. Genom Samhällsbyggnad och miljöövervakning bidrar förvaltningen till hållbar stadsplanering och bevakar då bland annat storlek på planerade förskolegårdar.

Ekonomisk hållbarhet

Alla förvaltningens avdelningar kan bidra till näringslivsutveckling och hjälpa verksamhetsutövare och privatpersoner att ta ansvar för sin hållbarhetspåverkan. Genom tillsyn och kontroll bidrar förvaltningen till att företag kan verka på en sund marknad där företag inte får otillbörliga konkurrensfördelar genom att avstå från att följa lagstiftning. Den kommunala lantmäterimyndigheten bidrar till ett hållbart samhällsbyggande och ekonomisk utveckling genom att skapa förutsättningar för att bebygga och utveckla fastigheter och samhällets infrastruktur, köpa, äga och sälja fastigheter samt söka, hitta och använda geografisk information och fastighetsinformation.

Nationella miljö kvalitetsmål

I Sverige och Uppsala är miljö- och klimatfrågorna fortsatt centrala för en hållbar utveckling. De 16 nationella miljö kvalitetsmålen utgör här en viktig utgångspunkt och Uppsala ska bidra till att de uppnås. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har en viktig roll i det arbetet och bidrar till måluppfyllelsen genom tillsyn, prövning, kontroll och förrättningar. De nationella miljö kvalitetsmålen är ett viktigt underlag för nämndmålen.

I tabellen nedan anges vilken typ av tillsyn som bidrar till vilket miljö kvalitetsmål.

Nationella miljö kvalitetsmål	Miljöskyddstillsyn	Tillsyn VA och områdesskydd	Hälsoskyddstillsyn
1. Begränsad klimatpåverkan	X		X
2. Frisk luft	X		X
3. Giffri miljö	X	X	X
4. Säker strålmiljö	X		X
5. Ingen övergödning	X	X	
6. God bebyggd miljö	X	X	X
7. Skyddande ozonskikt	X		
8. Grundvatten av god kvalitet	X	X	
9. Levande sjöar och vattendrag	X	X	
10. Bara naturlig försurning	X		
11. Myllrande våtmarker		X	
12. Levande skogar		X	
13. Ett rikt odlingslandskap	X	X	
14. Ett rikt växt- och djurliv		X	
15. Storslagen fjällmiljö			
16. Hav i balans samt levande kust och skärgård			